

Bemærkninger til lovforslaget

I forbindelse med behandlingen af forslag til lov om forældremyndighed og samvær i foråret 1995 (jf. lovforslag nr. L 176, folketingsåret 1994-95, Folketingets forhandlinger side 3366, 3608, 6435, 6638, Till. A 2187, Till. B 715 og Till. C 587) fremsendte Børnerådet et forslag til formulering af lovens § 2, stk. 2, som svarer til dette lovforslag.

Socialistisk Folkeparti ønsker at fremsætte dette forslag fra Børnerådet om afskaffelse af revselsesretten, så det ved lov bliver forbudt forældre at anvende fysisk afstraffelse som et led i børneopdragelsen. En ændring af lovgivningen er et vigtigt politisk signal til befolkningen om, at fysisk vold ikke accepteres.

I Sverige, Norge og Finland blev der i løbet af 1980'erne gennemført klare revselsesforbud, som indebærer, at fysisk vold i forbindelse med opdragelse er strafbart i samme omfang som vold i andre sammenhænge. Lovgivningen i Danmark halter stadig bag efter vore nordiske naboer på dette punkt. Den ret, mænd tidligere havde til at revse deres hustruer og deres tyende og skolelæreren ret til at slå eleverne, er afskaffet; nu må det være på tide at afskaffe forældres ret til at revse deres børn.

Det er den almindelige opfattelse i Danmark, at revselsesretten er afskaffet. Revselsesretten er imidlertid ikke blevet afskaffet, og udtrykket revselse bruges stadig i dansk retspraksis. Usikkerheden omkring forældres ret til at revse hænger blandt andet sammen med den svage formulering af den nuværende bestemmelse i § 2, stk. 2, i loven om forældremyndighed og samvær.

Denne formulering er en uændret videreførelse af den bestemmelse, der blev indført i den daværende myndighedslov i 1985 ved lov nr. 231 af 6. juni 1985 (jf. lovforslag nr. L 192, folketingsåret 1984-85, Folketingets forhandlinger spalte 6717, 8723, 10714, 11078, Till. A 3947, Till. B 1415 og Till. C 619). I bestemmelsen hedder det: »Forældremyndigheden medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling.«

Ordlyden i bestemmelsen er tvetydig. Forældrene skal beskytte børnene mod vold fra andre voksne, men i hvor høj grad er det tilladt forældrene selv at bruge fysisk afstraffelse af børnene, og hvem skal be-

skytte børnene mod den vold, forældrene udøver? Den uklare formulering har været med til at skabe usikkerhed omkring, hvor langt forældre må gå med hensyn til brugen af fysisk afstraffelse, og denne usikkerhed afspejler sig i danskernes holdning til brug af fysisk afstraffelse i børneopdragelsen. Ydermere kan uklarheden så tvivl hos de sociale myndigheder om, hvornår der skal gribes ind, og hos domstolene om, hvor hårdt der skal slås ned på forældre, der øver vold mod børn i formodning om, at de har ret til at revse.

Da bestemmelsen blev indført i den daværende myndighedslov, var det ikke for at ændre ved retspraksis, men for at tage afstand fra brugen af vold i børneopdragelsen. Efter lovændringen tilkendegav Justitsministeriet, at udtrykket revselsesret ikke længere burde benyttes, fordi betegnelsen sprogligt gav udtryk for, at forældre havde ret til at revse deres børn, hvilket var i modstrid med Folketingets intentioner med denne regel i myndighedsloven.

I dansk retspraksis opererer man imidlertid stadig med begrebet revselsesret. Således giver lektor i strafferet Jørn Vestergaard i sin artikel »Afskaffelse af revselsesretten« (Kriminalistisk Instituts årbog 1993, Kriminalistisk Instituts skriftserie nr. 6, 1994, s. 21-53) og i kronik i Politiken den 16. august 1994 en række eksempler på, at revselsesretten stadig optræder i danske straffesager, hvor voksne står tiltalt for vold mod deres børn eller stedbørn. Jørn Vestergaard nævner eksempler på, at domstolene opererer med udtryk som »tilladelig revselse«, og eksempler på, at tiltalte kan få en mildere dom under hensyn til, at mildere grad af vold blev udøvet »i formening om lovlig revselsesret«.

Når det gælder mindre børn, giver retspraksis i dag ifølge Jørn Vestergaards eksempler heldigvis ikke mange muligheder for straffrihed i sager om vold mod børn. Tre slag med flad hånd i den bare ende opfattes som »egentlig afstraffelse«, når det drejer sig om en 3½-årig, mens en kraftig lussing til et 11-måneders-barn er »generelt uden for området for lovlig revselse«.

Jørn Vestergaards eksempler underbygger og understreger, at revselsesretten stadig anvendes retsligt.